

III Ogólnopolska Konferencja z cyklu *Statystyka publiczna w służbie samorządu terytorialnego*

Wyzwania innowacyjne

Przedsiębiorczość jako sfera zmiany rewitalizacyjnej

Aldona Podgórniak-Krzykacz, Justyna Przywojska

Główne założenia

Obok priorytetowo traktowanych społecznych procesu rewitalizacji duże znaczenie przypisuje się obecnie także gospodarczemu ożywieniu zdegradowanego terytorium. Diagnostyka prowadzona na potrzeby opracowania programu rewitalizacji powinna uwzględniać potencjały i problemy gospodarcze gminy, a w szczególności jej rewitalizowanego obszaru. Podobnie w przypadku procedur partycypacyjnych, niezbędnych dla prawidłowego prowadzenia zmiany rewitalizacyjnej - opinie, potrzeby i oczekiwania sektora biznesowego (potencjalnych partnerów w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych) powinny być badane i uwzględniane przez lokalnych włodarzy i ich administrację.

Metodologia

Poster prezentuje wyniki badań nad rewitalizacją w Polsce, prowadzonych w 2017 roku na reprezentatywnej próbie 1236 gmin. Jego głównym celem jest prezentacja opinii przedstawicieli gminnej władzy wykonawczej na temat roli przedsiębiorczości w procesie rewitalizacji. Prowadzone analizy dotyczą w szczególności zagadnień włączania przedsiębiorców w planowanie i realizację procesu rewitalizacji oraz orientacji gospodarczej w wyznaczaniu kierunków zmiany rewitalizacyjnej.

Pytania badawcze:

1.

Czy władze lokalne postrzegają rewitalizację jako ożywienie gospodarcze obszaru zdegradowanego?
2.

Jaki jest poziom ważności rozwoju gospodarczego jako celu rewitalizacji dla władarzy gminnych?
3.

Jaka jest rola podmiotów gospodarczych dla przebiegu procesów rewitalizacji?
4.

Jak władze gminne oceniają poziom trudności zaangażowania przedsiębiorców w konsultacje społeczne w rewitalizacji?
5.

W jakim zakresie opinie przedsiębiorców są reprezentowane w komitetach rewitalizacji?

Hipotezy badawcze:

W badaniu przyjęto hipotezę, że władze lokalne traktują rewitalizację jak metodę rozwoju gospodarczego, w związku z jej efektami w postaci poprawy atrakcyjności inwestycyjnej obszaru zdegradowanego. Jej rozwinięciem jest przypuszczenie, że główny nacisk lokalni liderzy kładą na przyciąganie nowych inwestorów do obszarów zrewitalizowanych. Druga hipoteza, na podstawie wynikającego z ustawy o rewitalizacji partycypacyjnego sposobu zarządzania procesami rewitalizacji zakłada, że władze lokalne wykazują otwartość na współpracę i zaangażowanie przedsiębiorców zarówno w proces planowania jak i realizacji zmiany rewitalizacyjnej.

Wyniki badań

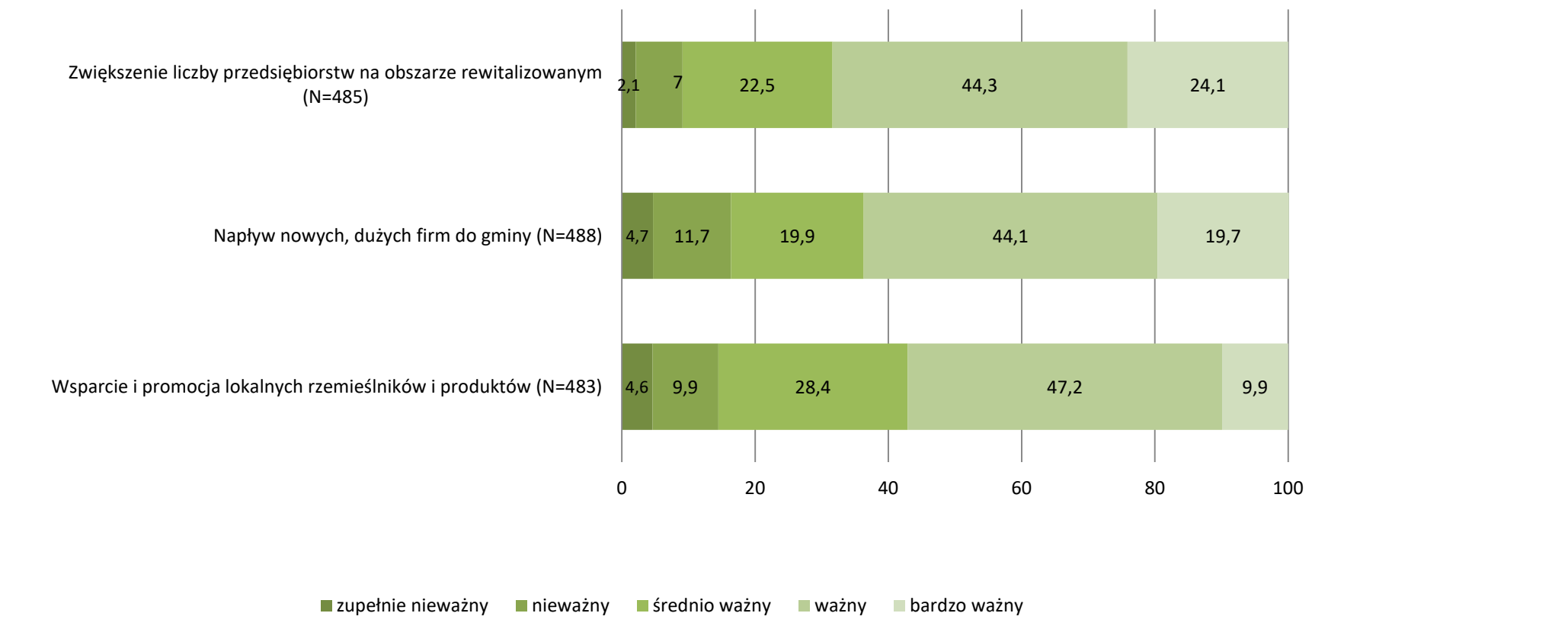
Z przeprowadzonych badań wynika, że większość (ok. 75%) organów władzy gmin jest zdania, iż rewitalizacja to przede wszystkim gospodarcze ożywienie obszaru zdegradowanego (tab. 1). Znajduje to swoje odzwierciedlenie w postrzeganiu rozwoju przedsiębiorczości jako ważnego a nawet bardzo ważnego celu rewitalizacji (rys. 1). Warto zwrócić uwagę, że niemal ¼ ankietowanych za bardzo ważne uznało dążenie do zwiększenia liczby przedsiębiorstw na obszarze rewitalizowanym, w dalszej kolejności (20% wskazań) napływ nowych, dużych firm do gminy, a tylko 10% respondentów uznało wsparcie i promocję lokalnych rzemieślników i produktów za najistotniejsze. Te ostatnie są postrzegane przez znaczną grupę badanych jako średnio ważne.

Tab. 1 Definiowanie rewitalizacji

Wyszczególnienie	Ogółem odsetek gmin	Średnia ocena (skala 1-5)
Rewitalizacja to przede wszystkim gospodarcze ożywienie zdegradowanego obszaru (p=0,123)	75%	3,86
Rewitalizacja to przede wszystkim działania społeczne (p=0,193)	59%	3,54
Rewitalizacja to przede wszystkim działania remontowe (p=0,002*)	24%	2,54

p – prawdopodobieństwo w teście Kruskala-Wallisa; * - różnice istotne statystycznie ($\alpha = 0,05$)
Źródło: opracowanie własne [n=598].

Rys.1 Opinie władz gmin na temat poziomu ważności rozwoju przedsiębiorczości jako celu rewitalizacji (% gmin)

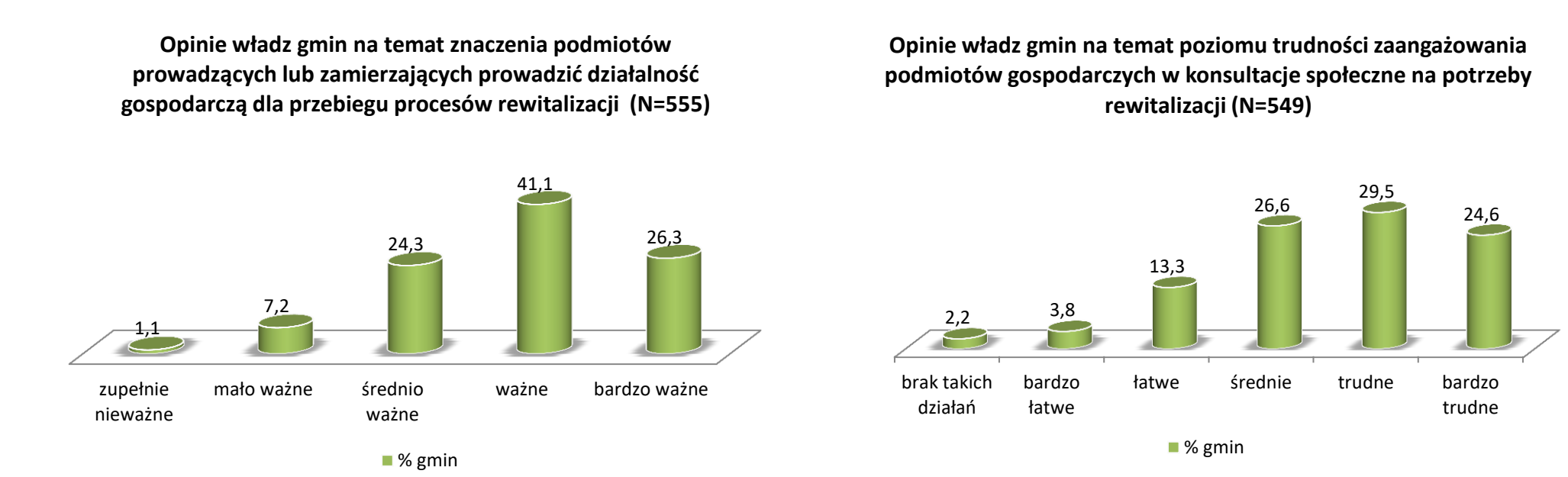
Porównując cele gospodarcze z innymi, przypisywanymi rewitalizacji, sytuacja nieco się zmienia. Z tabeli 2 wynika, że ożywienie gospodarcze ma mniejsze znaczenie w opiniach organów wykonawczych niż rewitalizacja w wymiarze technicznym, czy społecznym.

Tabela 2: Ocena ważności celów rewitalizacji przez organy władzy wykonawczej

CELE REWITALIZACJI	N	ŚREDNIA OCENA WAŻNOŚCI CELU*
Poprawa stanu infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizowanym	512	4,20
Rozwiązywanie problemów społecznych w gminie	516	4,17
Ożywienie gospodarcze, w tym		
Zwiększenie liczby przedsiębiorstw na obszarze rewitalizowanym	485	3,81
Napływ nowych, dużych firm do gminy	488	3,62
Wsparcie i promocja lokalnych rzemieślników i produktów	483	3,48

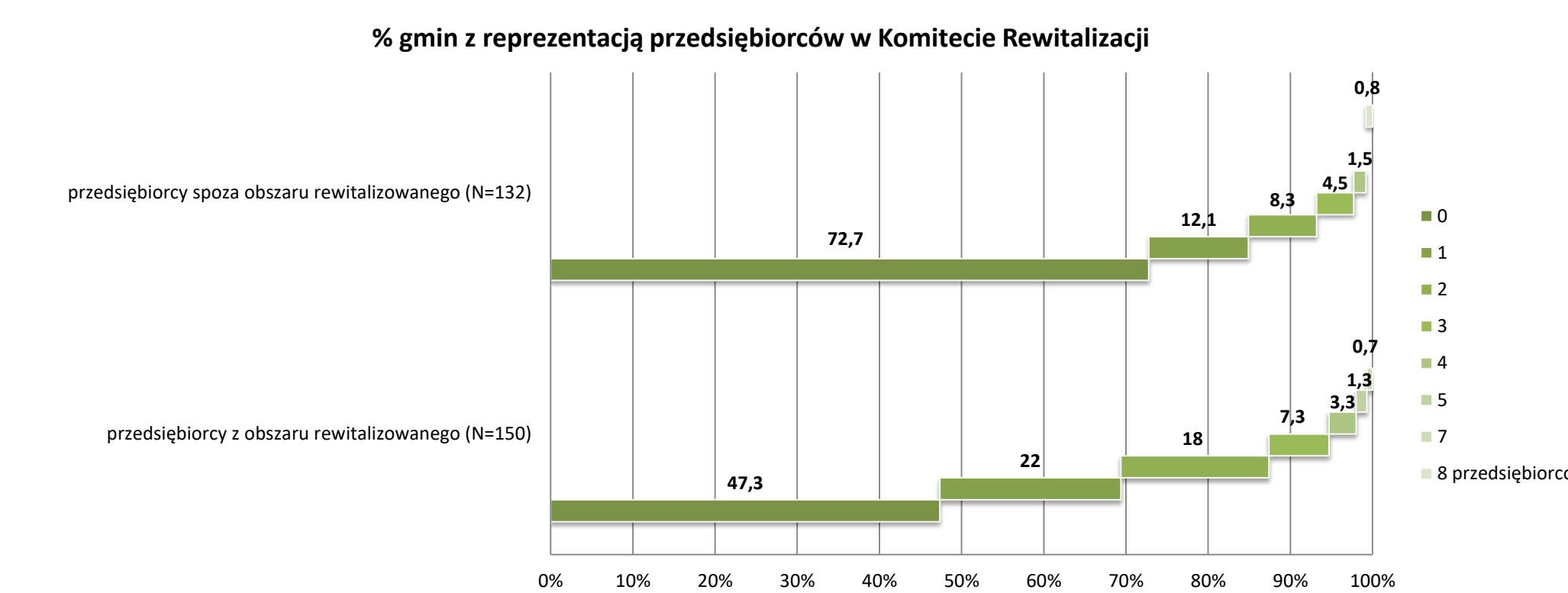
* ocena ważności celów dokonywana była w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza zupełnie nieważny, 5 – bardzo ważny

Rys. 2 i 3

Ponad połowa respondentów uznała, że podmioty prowadzące, a także zamierzające prowadzić działalność gospodarczą mają istotne znaczenie dla przebiegu procesów rewitalizacji (rys. 2). Znaczna grupa, niemal 25% badanych uznała, że rola tych podmiotów jest przeciętna. Szczególnie ciekawie przedstawiają się wyniki badań na temat oceny przez władze gminne poziomu trudności zaangażowania podmiotów gospodarczych w konsultacje społeczne na potrzeby rewitalizacji (rys. 3). Działania te postrzegane są jako trudne do realizacji w praktyce, co potwierdziło 54% badanych. Na brak problemów wskazało zaledwie 17% respondentów.

Rys. 4

Ważną formą zaangażowania przedsiębiorców w procesy rewitalizacji jest ich włączenie do składu Komitetu Rewitalizacji (rys. 4). Wśród gmin, które go powołały w niemal połowie (47,3%) przedsiębiorcy z obszaru rewitalizowanego nie są w nich w ogóle reprezentowani. W kolejnych 30% reprezentacja biznesu ulokowanego na obszarze rewitalizowanym nie przekracza 3 podmiotów. Jeszcze słabiej przedstawia się sytuacja w odniesieniu do przedsiębiorców spoza obszaru rewitalizowanego. Dominujący jest brak ich udziału w tym gremium (ok 73% gmin).

Wnioski

Władze gminne na poziomie deklaratywnym z reguły dostrzegają ważność gospodarczego wymiaru rewitalizacji, a nawet utożsamiają ją z ożywieniem gospodarczym obszaru zdegradowanego. Jednak podejście do definiowania rewitalizacji wyraźnie wskazuje na świadomość władz lokalnych w zakresie jej zintegrowanego charakteru: równowaga działań społecznych i gospodarczych, mniejsze znaczenie przedsięwzięć remontowych. Można zaobserwować ponadto nieznaczne ukierunkowanie preferencji na powstawanie nowych podmiotów gospodarczych w obszarze zrewitalizowanym i oparciu na nich zmiany gospodarczej. Znaczne zróżnicowanie ocen poziomu ważności wsparcia i promocji lokalnych rzemieślników i produktów jako celu rewitalizacji wskazuje na brak powszechnej zgody lub świadomości znaczenia potencjału tradycyjnego biznesu nie tylko dla rozwoju gospodarczego, ale także ochrony tożsamości lokalnej. Przedsiębiorcy to w opiniach respondentów ważni partnerzy w procesach rewitalizacji, jednak ich zaangażowanie w konsultacje społeczne dla potrzeb rewitalizacji jest postrzegane jako trudne do zrealizowania. Być może to przekonanie przyczyniło się do niskiej reprezentacji przedsiębiorców w komitetach rewitalizacji.

Wybrane pozycje bibliograficzne

Alpopi C., Manole C., Integrated Urban Regeneration - Solution for Cities Revitalize/ Procedia Economics and Finance 6 (2013), p.179;

Colantonio, A., and T. Dixon. 2011. Urban Regeneration & Social Sustainability. Best Practice from European Cities. Oxford: Wiley and Blackwell, p.8

Darchena S., Ladouceurb E., Social sustainability in urban regeneration practice: a case study of the Fortitude Valley Renewal Plan in Brisbane, Australian Planner, 2013 Vol. 50, No. 4, p.341

Roberts P. Sykes H (2000), the evolution, definition and purpose of urban regeneration, Urban regeneration. A handbook, sage 2000, p.17-18;

Woodcraft, S., T. Hackett, and L. Caistor-Arendar. 2011. Design for Social Sustainability. A Framework for Creating Thriving New Communities. The Young Foundation. [dostęp marzec 2018]